

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 151/2022-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Slovenská asociácia producentov v audiovizíi**, IČO 36 061 182, Grösslingová 32, Bratislava, zastúpenej advokátskou kanceláriou AK MS, s. r. o., Galandova 3, Bratislava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Miloslav Šimkovič, proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava I č. k. 19Ca/19/2019 z 10. decembra 2021 a postupu, ktorý jeho vydaniu predchádzal, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 7. marca 2022 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd druhým výrokom rozhodnutia všeobecného súdu označeného v záhlaví tohto uznesenia, ktorý navrhuje zrušiť a vrátiť vec okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka ako nezisková organizácia kolektívnej správy autorských práv 5. januára 2019 podala žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia vzniknutého na strane prevádzkovateľa káblovej retransmisie z dôvodu absencie hromadnej licenčnej zmluvy. Sťažovateľka v priebehu civilného sporového konania podala 22. novembra 2021 návrh na pripustenie zmeny žaloby, ktorá spočívala v rozšírení obdobia vzniku bezdôvodného obohatenia za ďalšie obdobie trvania súdneho konania, keď žalovaný podľa jej tvrdenia pokračoval v neoprávnenom zásahu do autorských práv.

3. Okresný súd druhým výrokom napadnutého uznesenia nepripustil návrh sťažovateľky na zmenu žaloby s poukazom na § 143 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a odôvodnením, že:

„Z dispozičnej zásady civilného sporového konania vyplýva, že žalobca môže v priebehu konania meniť žalobu. Pretože zmena žaloby nemôže byť v rozpore so zásadou hospodárnosti, Civilný sporový poriadok ustanovuje, že k tomuto procesnému úkonu je potrebný súhlas súdu a súd navrhovanú zmenu žalobného petitu pripustí len vtedy, ak sú splnené zákonom stanovené predpoklady. Osobitne treba zdôrazniť, že úvaha, či výsledky konania, ku ktorým sa dospelo pred žalobcom požadovanou zmenou žaloby, (ne)môžu byť podkladom pre konanie o zmenenej žalobe, súvisí s predbežným hodnotením dôkazov a výsledkom vnútorného presvedčenia sudcu a jeho myšlienkovému postupu, preto táto úvaha patrí len súdu rozhodujúcemu o návrhu na pripustenie zmeny žaloby.

V prejednávanej veci má súd za to, že nie sú splnené zákonné predpoklady na pripustenie zmeny žaloby, keď výsledky doterajšieho konania by nemohli byť podkladom na konanie o zmenenej žalobe, keďže sporové strany a tiež intervenient na strane žalovaného sa doposiaľ vyjadrovali a preukazovali svoje nároky len za roky 2016-2018. Pripustenie zmeny žaloby by bolo v rozpore so zásadou hospodárnosti a tiež zásadou rýchlosti konania, keď k zmenenej žalobe by sa museli opätovne rozsiahlo vyjadrovať všetky strany, čo by značne oddialilo prejednanie veci. Zároveň súd poukazuje na skutočnosť, že nič nebráni žalobcovi uplatniť si svoj nárok voči žalovanému na súde novou žalobou. S poukazom na vyššie uvedené súd návrh žalobcu na zmenu žaloby nepripustil.“

II.

Sťažnostná argumentácia

4. Zo sťažnostnej argumentácie sťažovateľky vyplýva, že návrhom na zmenu žaloby sa nezmenil predmet konania, týkal sa uceleného obdobia priamo nadväzujúceho na už uplatnené obdobie, návrhom sledovala hospodárnosť konania, aby sa zbytočne nerozmnožovali spory, a návrh bol podaný v takom procesnom štádiu, keď ešte nebolo vykonané žiadne pojednávanie. Sťažovateľka poukázala na to, že v prípade splnenia zákonných podmienok na pripustenie zmeny žaloby je všeobecný súd povinný takúto zmenu pripustiť, pretože ide o dispozičný úkon žalobcu. Zároveň polemizuje so záverom, že zmena by si vyžiadala potrebu ďalšieho vyjadrovania strán v konaní. Tiež poukázala na to, že v dôsledku nečinnosti okresného súdu v konaní došlo k predĺženiu konania, ktoré bolo dôvodom na uplatnenie nárokov sťažovateľky za ďalšie obdobie. Pochybenie okresného súdu, ktoré spočíva v takej interpretácii § 143 ods. 1 CSP, ktorá je v rozpore s jeho zmyslom a účelom, možno podľa jej názoru napraviť jedine zrušením napadnutého uznesenia.

III.

Predbežné prerokovanie sťažnosti

5. Podstatou sťažnosti je namietané porušenie práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces, ktoré sťažovateľka vzhládla v nepripustení jej návrhu na zmenu žaloby (rozšírenie obdobia, za ktoré si uplatňuje nárok počas trvania konania, pozn.). Tvrdí, že neboli splnené zákonné podmienky na nepripustenie tohto jej návrhu a nebola zohľadnená požiadavka hospodárnosti konania v širšom

zmysle (nerozširovanie počtu konaní, pozn.). Zároveň je presvedčená, že došlo k ústavne nekonformnému výkladu ustanovenia procesného práva.

6. Ústavný súd pripomína, že nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a právnych názorov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

7. Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem súdmi s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07).

8. O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia v súvislosti s právnym posúdením ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí takú interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany všeobecného súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, už absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia okresného súdu však k takémuto záveru nedospel.

9. Ústavný súd konštantne judikuje, že i procesné nemeritórne rozhodnutia musia mať svoj zákonný podklad a odôvodnenie v rozsahu zodpovedajúcom minimálnym štandardom pre konkrétny druh a účel rozhodnutia. V prejednávanej veci však nezistil taký výklad a aplikáciu relevantných právnych ustanovení, ktorých účinky by boli nezlučiteľné s označenými právami sťažovateľky alebo ktoré by popierali samotný obsah a zmysel aplikovaných noriem. Okresný súd riadne a konzistentne, teda ústavne akceptovateľným spôsobom, odôvodnil, prečo nepovažuje za hospodárne pripustiť zmenu žaloby, pričom vychádzal zo svojich skutkových zistení, ktoré nemá ústavný súd dôvod spochybňovať či nahrádzať vlastnou úvahou. Záver o nepripustení návrhu na zmenu žaloby sa zakladá na predbežnom hodnotení obstaraných dôkazov v čase posudzovania návrhu na zmenu z hľadiska, či doterajší stav dokazovania môže byť podkladom aj pre rozhodovanie o zmenenej žalobe. Všeobecný súd vychádza z dosiaľ pred ním bezprostredne vykonaného dokazovania, preto je najpovolanejší posúdiť, či boli naplnené predpoklady určené podústavným právom pre (ne)pripustenie zmeny žaloby. Vzhľadom na to, že ide o aplikáciu podzákonnej normy na základe predbežne posúdeného skutkového stavu veci, ústavný súd by mal dôvod takéto rozhodnutie zrušiť len v prípade ústavne relevantného, teda mimoriadneho excessu okresného súdu. O takúto situáciu však v prejednávanej veci nejde. Ústavný súd dodáva, že napadnuté procesné rozhodnutie okresného súdu (založené na jeho vnímaní otázky hospodárnosti konania) sťažovateľovi nebráni uplatniť svoje právo na súdnu ochranu vo vzťahu k ďalšiemu ním tvrdenému obdobiu porušovania práva samostatnou žalobou.

10. Z uvedených dôvodov ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým uznesením a označenými právami sťažovateľky nezistil takú príčinnú súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vyslovenia ich porušenia po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu